

En Kunsthal for fremtiden: Kunsthall Charlottenborg 3.0

En Kunsthal for fremtiden: Kunsthal Charlottenborg 3.0

2015-18. Vision og Mission:

Vision

- At være centrum for formidling af dansk og international samtidskunst – en platform, hvor det etablerede og det eksperimenterende mødes.

Mission

- Kunsthallen skal vise dansk og udenlandsk kunst og international kunst fra Danmark og udlandet.
- Kunsthallen skal vise såvel den etablerede som den eksperimenterende samtidskunst; det sidste også i samarbejde med Kunstakademiets billedkunstsoler.
- Kunsthallen skal formidle dansk og international samtidskunst for en bred offentlighed med fokus på en åben og tilgængelig formidling, der kan åbne samtidskunstens verden for den enkelte bruger.
- Kunsthallen skal være en international institution med en stærk national forankring.
- Kunsthallen skal være et mødested for samtidskunsten og den tværgående kunst.

En Kunsthal i fortiden

Kunsthal Charlottenborg har haft en turbulent tilværelse i de 8-9 år, den har eksisteret. Fra etableringen som Kunsthal i 2006 til sammenlægningen med Kunstakademiets Billedkunstsoler i 2012 har man forsøgt at få Kunsthallen til at fungere som international kunsthal. Det er delvist lykkedes, men ikke uden omkostninger. Det har været svært at få det tilskud, Kunsthallen blev givet, til at slå til i forhold til den ambition, man har haft om en international kunsthal, samt i forhold til de mange udstillingskvadratmeter, Kunsthallen råder over (1200). Samtidig har det været svært at tiltrække sig de fondsmidler, man oprindeligt havde forestillet sig, var muligt. I de år man har lavet kunsthal i udstillingsbygningen, har man ikke ligefrem leflet for publikum. Formidlingen og markedsføringen har været nedprioriteret i den både dyre og ressourcekrævende ambitionen om at lave store internationale udstillinger samt udfylde de mange kvadratmeter. Efter sammenlægningen med Kunstakademiets Billedkunstsoler har man opnået nogle administrative fordele via støttefunktioner, som betyder, at alt, der vedrører administrativ ledelse, drift, IT, løn, regnskabsføring, HR og jura, er en del af en fællesfunktion. Det har tilført både ressourcer og kompetencer til udstillingsbygningen, som potentielt skulle lette den daglige drift. Det er kun 2½ år siden, sammenlægningen fandt sted. Meget skulle prøves af, og man skulle finde ud af, hvordan den samlede organisation kunne fungere som helhed, når to så forskellige organisationer blev sammenlagt (en kunsthal og en kunstuddannelse). Det har ikke været helt let, men efterhånden er man nået frem til en organisatorisk ramme med et stort potentiale for den fortsatte drift.

En anden fordel ved sammenlægningen, der forsat er under udvikling, er det potentiale, der ligger i samarbejdet med Kunstakademiets Billedkunstskoler. Afgangsudstillingen er allerede en del af Kunsthallens årlige program, men der er flere mulige berøringsflader, som vil blive beskrevet herunder.

Der kan fortsat tages mange initiativer, der kan styrke udviklingen af Kunsthall Charlottenborg, så den bliver et populært sted for brugerne, et interessant sted for kunstlivet og en styrkelse og synliggørelse af Kunstakademiets Billedkunstskolers udstillings-, forsknings- og formidlingsaktiviteter.

Det vil kræve, at man på en gang både forsætter og starter forfra. Man bør starte med at se på, hvad det realistiske scenarie er i forhold til økonomi, ressourcer og plads, i stedet for at basere Kunsthallens drift på drømmerier om et udstillingssted, der skal kunne det samme som udstillingssteder i byer som London og Paris. Byer, der har et helt andet publikumsgrundlag, end man har i København. Både fordi byerne befolkningstalmæssigt er større, og fordi de er mekkaer for samtidskunst og har mange "kunstturister".

En sådan proces er allerede påbegyndt på institutionen under ledelse af rektor. Nedenfor skitseres overvejelserne omkring grundlaget for Kunsthallens fremtid.

En Kunsthall for Fremtiden

Betyder ovenstående forhold, at det ikke kan lade sig gøre at drive kunsthall i Charlottenborgs udstillingsbygning?

Nej det gør det ikke!

At Udstillingsbygningen ikke skulle være velegnet som kunsthall, er et postulat, som man i de forløbne år desværre ikke har været i stand til at modbevise. En for optimistisk tro på indtægtsmuligheder har sammen med den store udskiftning af såvel bestyrelser som direktør bl.a. været årsag til, at man ikke har haft en erfaringsopsamling og en kontinuitet på området. Derfor er de samme fejl desværre blevet gentaget om og om igen.

Men nu har Billedkunstskolernes ledelse i samarbejde med Kunsthallen fået skabt en god ramme for at sikre såvel kontinuitet som opsamling af erfaringerne i og med, at Kunsthallen ved sammenlægningen med Billedkunstskolerne har fået en ny, stærk administration. Denne administration har undervejs gjort sig flere dyrt købte erfaringer, men er nu i stand til at skabe et realistisk grundlag for Kunsthallens virke.

I følgende skitseres en rammeplan for fremtiden for Kunsthall Charlottenborg med det udgangspunkt, at det godt kan lade sig gøre at drive kunsthall i udstillingsbygningen, hvis man blot sætter tæring efter næring og i højere grad drejer fokus mod brugerne og formidlingen af

samtidskunst. Der skal efterfølgende laves en udstillingsprofil og strategi for udvikling, formidling og fundraising, der skal være kernen i den faglige ledelse af Kunsthall Charlottenborg.

Det er vigtigt at skabe et bedre publikumsgrundlag, således at entreindtægter kan være med til at tilføre midler til Kunsthallens daglige drift. Det er også vigtigt, at Kunsthallen i fremtiden indgår i en strategisk dialog med fonde og orienterer sig i fondenes programmer, således at man ved ekstern finansiering kan øge indtægter og tilskud til Kunsthallen.

Fokus på brugerne: formidling, udstillingspolitik og mangfoldighed

Kunsthallen skal være et udstillingssted for dansk og international kunst, der klart og tydeligt henvender sig til brugerne. Men hvem er brugerne så? Det er den kunstinteresserede del af den danske offentlighed, men det er også ikke-brugerne; dem, der endnu ikke ved, at samtidskunst er noget for dem. Kunsthallen skal være et sted, der med sine smukke rammer åbner op for forståelsen af samtidskunsten for en mangfoldig brugergruppe i alle aldre. Et sted, hvor folk kan få oplevelser, de ikke forventede, og som berører dem og gør indtryk på dem, så de har lyst til at komme igen.

Et fokus på brugerne betyder også et fokus på formidling. Formidlingen skal være henvendt til en bred brugergruppe og være tilgængelig i udstillingsbygningens rum.

Formidlingen kan foregå på mange planer: en folder, en vægtekst, et skilt, en audio guide, en lille film m.m.

Kunsthallen vil øge sit fokus på formidling, der også skal være henvendt til forskellige segmenter. Samtidskunst tiltrækker ofte et ret akademisk eller kunstnerisk publikum, som har behov for én slags formidling. Men samtidskunsten tiltrækker også andre med en mindre specialiseret baggrund, der har behov for en anden slags formidling, og som det er vigtigt at henvende sig til. Segmenteret formidling er ressourcekrævende men også nødvendig.

Børn og unge er et eller to andre område(r), der kan udvikles strategisk i de kommende år. Det kræver en særskilt specialisering at formidle til børn og unge, og Skoletjenesten i København har længe været en god motor for en udvikling af dette felt. Men børn og unge er også i fokus hos de fleste museer og enkelte andre Kunsthaller, så man bør overveje, hvor meget man vil satse på disse grupper. Måske er ungegruppen mest nærliggende, fordi samtidskunstudstillinger ofte kan have temaer, som de unge beskæftiger sig med, og desuden kan være relevante i forbindelse med f.eks. gymnasieskolens opgaveskrivning. En mere uforpligtende børneformidling er selvfølgelig også relevant, f.eks. ferieworkshops og lignende.

En stor del af formidlingen ligger ofte i selve udstillingen og værkerne. Kuratering er en form for formidling i sig selv og kan i større eller mindre grad åbne sig mod brugerne. Kunstværket selv har

selvfølgelig det største potentiale og kan være sin egen udidaktiske formidler ved blot at fascinere i sig selv. Oplevelsen kan ligge i oplevelsen og ikke nødvendigvis i en medfølgende tekst!

Det etablerede og det eksperimenterende

Kunsthall Charlottenborg skal ikke bare være et mødested for brugerne, men også et sted, hvor det etablerede møder det eksperimenterende.

Med det etablerede menes ikke modernismens klassikere, men samtidskunst af kunstnere, der er kendte for en bredere offentlighed og gruppeudstillinger med temaer, der har resonans i offentligheden. Vi kan ikke (økonomisk og praktisk) lave Louisiana-udstillinger, men vi kan godt lave vedkommende udstillinger, der vil tiltrække såvel opmærksomhed som publikum.

Det eksperimenterende finder i høj grad sted på Billedkunstskolerne, men også blandt de yngre kunstnere. Kunstakademiets Billedkunstskoler beskæftiger sig med kunstnerisk udviklingsvirksomhed og kunstnerisk forskning og på sigt også kuratorisk forskning. Resultaterne af denne forskning skal vises på Kunsthallen sammen med andre udviklings- og forskningsprojekter fra ind- og udland. Samtidig skal der også være et fokus på de yngre kunstnere (udover Forårsudstillingen og Afgangsudstillingen) for at styrke vækstlaget og skabe gode karrieremuligheder for yngre generationer af kunstnere.

Kunsthallen skal være der, hvor kunsten er og reflekterer, og vise de nye strømninger, der ligger i samtidskunsten. Fra det etablerede til det eksperimenterende.

Det nationale og det internationale

Kunsthallen skal fortsat være en international kunsthall, men med en stærk national forankring. Der skal vises kunst af skelsættende internationale kunstnere (danske såvel som udenlandske) og der skal vises dansk kunst, så Kunsthallen kan være en skabende og betydningsfuld del af kunstlivets produktion af kulturelle og kunstneriske værdier.

Det ene udelukker ikke det andet. Man kan ikke producere seks internationale udstillinger om året, men man kan inden for rammerne producere to til tre, suppleret af foredrag, videokunst screenings, performances, koncerter og meget mere. Også her kan sammenhængen med Kunstakademiets Billedkunstskoler være en fordel. Hvert år afholder Billedkunstskolerne en lang række foredrag, kunstnerpræsentationer og screenings, som gennem Kunsthallen kunne blive tilgængelige for en bredere offentlighed.

Udstillinger af danske kunstnere er også i fokus. Mange danske kunstnere efterlyser udstillingsmuligheder i det danske kunstliv og efterlyser et Kunstnernes Hus. Men der er allerede to Kunstnernes Hus: Overgaden – institut for samtidskunst og Den Frie. Begge steder kan man som kunstner søge udstillinger per ansøgning, og begge steder har bestyrelser, der hovedsagligt består af kunstnere. Interessant er det også, at begge steder har valgt en kuratorisk ledelse.

På Kunsthall Charlottenborg kan man styrke udstillingen af danske kunstnere gennem både gruppeudstillinger og soloudstillinger. F.eks. kan man fokusere på yngre danske kunstnere og give dem en god mulighed for at manifestere sig udstillingsmæssigt, og man kan lave generationsudstillinger eller tematiske udstillinger, hvor mange danske kunstnere kan deltage.

Udstillingerne kan kurteres af Kunsthallens kuratorer, eller man kan invitere kunstnere, kunstnergrupper eller andre til at kuratere disse udstillinger.

Også i dette felt kan man skabe en god sammenhæng med Billedkunstskolerne, hvor mange studerende er optaget af at lave udstillinger med sig selv og hinanden både i Billedkunstskolernes udstillingssteder Q og Ping Pong-kælderen og forskellige steder i byen. Mange unge og yngre kunstnere laver små udstillingskollektiver og udstillingssteder, hvor de viser egne og hinandens værker. Man har på Kunsthallen f.eks. vist udstillinger af kunstnerudstillingskollektivet Tove's galleri og det skånske udstillingssted Signal. Udstillingsproduktion indgår således på mange måder også i kunstuddannelsens curriculum.

Samtidskunst og tværfaglighed

Kunsthallen skal være både et udstillingssted for samtidskunsten og et mødested for kulturliv og brugere. Samtidskunsten kan dog let suppleres af mange tværgående kunstformer og helt andre kunstformer, som kan skabe liv i huset og give et samlet blik på forskelligartet kunstproduktion. Billedkunstskolerne har allerede fine samarbejder med de andre kunstneriske uddannelser og fokus på de tværgående kunstformer. I Kunsthallens rum kan man let forestille sig performances, performance lectures, oplæsninger, ny musik-koncerter, lydperformances, filmvisninger, danseopførelser og meget mere – både af unge under uddannelse, kunstnere, der har specialiseret sig i feltet, og som samarbejder med de mange festivaler og institutioner (f.eks. CPH:DOX, SNYK, Wundergrund, litteraturfestival, PIX, m.m.), der arbejder i dette felt, foruden de andre kunstneriske uddannelser.

Rum til udstilling og rum til formidling

Der skal derfor skabes rum til både formidling, foredrag og tværfaglighed (live kunstformer). Både i forhold til et øget fokus på formidling og et øget fokus på samarbejder omkring tværgående aktiviteter, ønsker vi at oprette et rum, hvor disse aktiviteter kan foregå. Bilag 1 viser en oversigt over udstillingsrum, og bilag 2 viser en fordeling af udstillingsrum.

Bagest i Kunsthallens sydfløj ønsker vi at etablere et stort fleksrum, der både kan bruges til foredrag, filmvisninger, performances og koncerter, m.m. De store rum kan være centrum for offentligt tilgængelige eftermiddags-, aften-, eller weekendbegivenheder: forestillinger, filmvisninger og foredrag (f.eks. med akademiets gæsteforedragsholdere). Det kan i dagtimerne desuden være et rum for Billedkunstskolerne og bruges til afprøvning af performances, lydopførelser eller andre gruppebegivenheder, der har behov for et rum til fri udfoldelse. De mindre rum, der støder op til, kan bruges til f.eks. formidlingsrum/læserum, hvor man kan reflektere over sine oplevelser, eller bruges til særlige formidlingsindsatser, hvor man eksempelvis har fokus på et enkelt værk.

Kunsthall og Billedkunstskoler

Ved sammenlægningen i 2012 opstod der den unikke situation, at Kunsthall og Billedkunstskoler fik mulighed for at arbejde sammen - ikke mindst i forbindelse med samarbejdet omkring

afgangsudstillingen. Der har desuden været begyndende tiltag til øget samarbejdet i forbindelse med foredrag ved de udstillende kunstnere samt Billedkunstskolernes gæstelærere.

Det samarbejde vil vi udvikle yderligere. Produktionen af kunst er jo konstant på Billedkunstskolerne, og både undervisere og studerende kan bidrage til indhold på Kunsthallen. Vi vil fremover have fokus på hensigtsmæssige berøringsflader mellem Kunsthall og Billedkunstskoler og planlægger bl.a. udstillingsrum til visning af kunstneriske udviklingsprojekter og anden form for kunstnerisk og kuratorisk forskning. Også i samarbejde med eksterne aktører som f.eks. danske og udenlandske universiteter og andre kunstneriske uddannelser og kulturinstitutioner (jf. Rammeaftale).

Rum og økonomi

Et af Kunsthallens praktiske og økonomiske udfordringer er netop de mange udstillingskvadratmeter. Der er 1200 udstillingskvadratmeter og hver kvadratmeter øger omkostningerne til udstillingsproduktion.

Inddragelsen af tre fine rum til formidlingsrum har også en økonomisk årsag, men et fokus på arrangementer er en velkendt strategi indenfor museums og kunsthalsfeltet i forbindelse med publikumsudvikling, fordi dette er en måde at få mere og nyt publikum til huse.

I den kommende periode (2015-18) er det vigtigt at få konsolideret økonomien, så Kunsthallen ikke fremover drives på grundlag af et såvel økonomisk som ressourcemæssigt underskud. Derfor er det nødvendigt at begrænse udstillingskvadratmeterne, således at udgifterne til udstillingsproduktionen kan nedbringes. Det skal samtidig også frigive ressourcer, så Kunsthallens leder og personale får mulighed for at arbejde med en strategisk udstillingsprofil og opbygge såvel formidling og fundraising på Kunsthallen.

I 2012 inddrog man to af Kunsthallens rum til Skolen for Sprog, Rum og Skala i forbindelse med flytningen fra den ene billedhuggerskole på Frederiksholms Kanal. Skolen huses i disse rum indtil medio 2017, hvorefter den flytter til andre rum. I 2017 frigives således yderligere udstillingskvadratmeter, som man kan overveje anvendelsen af.

I 2018 skal udviklingen evalueres, og der skal gøres status over rummenes anvendelse og muligheden for at reetablere udstillingsrum.

Administration og økonomi

Med udgangspunkt i de erfaringer, der er gjort siden fusionen i forhold til løsning af de administrative opgaver og økonomistyringen, er der udarbejdet en ny stillingsstruktur i Kunsthallen. Stillingsstrukturen skaber større klarhed over ansvars- og opgavefordelingen. Der er etableret et langt større ledelsesfokus på administration og økonomistyring, og ledelsesinformation og godkendelsesprocedurer i forhold til rektor er skærpet. Samtidig vil der i 2015 blive igangsat et kompetenceudviklingsforløb for Kunsthallens ansatte, der skal sikre, at kendskab til og erfaring med offentlig administration og økonomistyring bliver styrket.

Konklusion

Med denne 4-års plan håber vi at kunne arbejde videre med udviklingen af Kunsthall Charlottenborg med fokus på formidling, brugere, fundraising, samarbejder med eksterne partnere og en etablering af et tættere sammenhæng med Kunstakademiets Billedkunstskoler. Vi befinder os i en overgangsfase, hvor vi har fået blotlagt problemerne og er klar til at arbejde videre i en ny fase, hvor erfaringer fra de tidligere år danner et godt grundlag for opbygning af en solid organisation og en Kunsthall, der fungerer både økonomisk og i praksis.

København og Danmark har stadig brug for en international og dansk Kunsthall, der kan noget mere end de mindre institutioner. Kunsthallen har via sit tilskud og de ressourcer, der er en følge af sammenlægningen med Billedkunstskolerne ressourcer til at markere sig som international og dansk Kunsthall.

Kunsthallen kan fungere som platform og mødested for dansk og international kunst med det rette fokus og de rette prioriteringer.